

نام درس: فارسی ۱	بسمه تعالی مدیریت آموزش و پرورش خوزستان	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۱۰/۲۸
پایه/ رشته: دهم / کلیه رشته ها نام دبیر:	آموزش و پرورش ناحیه یک اهواز دبیرستان هیأت امنایی حضرت زهرا(س)	نمره با عدد/ نمره با حروف:	
نام و نام خانوادگی: نام پدر:	مهر دبیرستان	تعداد صفحه:	ساعت شروع: ۸ صبح

«پاسخ ها را خوش خط و خوانا بنویسید. پاسخ ها از یکدیگر تفکیک شوند.»

ردیف	سؤالات	بارم
(الف)	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۱	ابیات و عبارات زیر را درست و کامل معنی کنید. (۵ نمره)	
۰/۲۵	الف) پی بردیم که راه دست خودش هم نیست.	
۰/۵	ب) گل به همه رنگ و برازندگی می کند از پرتو من زندگی	
۰/۵	پ) اگر از بیگانه نایمن شوی زود به مقدار نایمنی خویش را از وی ایمن گردان.	
۰/۵	ت) در بدایت بند و چاه بود و در نهایت تخت و گاه بود.	
۰/۷۵	ث) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا ننگه دارد	
۰/۷۵	ج) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد	
۰/۷۵	چ) تا باشد که ما را دمکی زیادت تر در گرمابه بگذارد که شوخ از خود باز کنیم.	
۰/۵	ح) برادران آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند.	
۰/۵	خ) گرت هواست که معشوق نغسلد پیمان نگاه دار سر رشته تا ننگه دارد	
۰/۵	۲ با توجه به بیت زیر توضیح دهید «باد صبا» در ادبیات فارسی چه وظیفه ای به عهده دارد؟ صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا ننگه دارد	
۰/۲۵	۳ با توجه به بیت زیر سرانجام، عدالت در جهان باقی می ماند یا ظلم و ستم؟ چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد بیداد ظالمان شما نیز بگذرد	
۰/۲۵	۴ با توجه به معنی استعاری واژه ها مفهوم کلی بیت زیر چیست؟ بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد	
	«ادامه سوالات در صفحه دوم»	

۱	<p>هر یک از موارد گروه «الف» با کدام یک از موارد گروه «ب» قرابت معنایی دارد؟ به همدیگر وصل کنید.</p> <table border="1" data-bbox="236 138 1358 698"> <thead> <tr> <th data-bbox="236 138 715 197">گروه الف</th> <th data-bbox="236 197 715 309">گروه ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="715 138 1358 309"> (۱) اندر همه کاری داد از خویشتن بده که هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد. </td> <td data-bbox="236 138 715 309">(۱) الصبرُ مفتاح الفرج</td> </tr> <tr> <td data-bbox="715 309 1358 474"> (۲) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می توان عزیز بود </td> <td data-bbox="236 309 715 474">(۲) و من يتوكل على الله فهو حسبه.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="715 474 1358 533"> (۳) یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود. </td> <td data-bbox="236 474 715 533">(۳) حاسبوا قبل ان تحاسبوا</td> </tr> <tr> <td data-bbox="715 533 1358 645"> (۴) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد. </td> <td data-bbox="236 533 715 645">(۴) شرف المكان بالمكين</td> </tr> <tr> <td data-bbox="715 645 1358 698"></td> <td data-bbox="236 645 715 698">(۵) كل نفس ذائقة الموت</td> </tr> </tbody> </table>	گروه الف	گروه ب	(۱) اندر همه کاری داد از خویشتن بده که هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد.	(۱) الصبرُ مفتاح الفرج	(۲) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می توان عزیز بود	(۲) و من يتوكل على الله فهو حسبه.	(۳) یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود.	(۳) حاسبوا قبل ان تحاسبوا	(۴) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد.	(۴) شرف المكان بالمكين		(۵) كل نفس ذائقة الموت
گروه الف	گروه ب												
(۱) اندر همه کاری داد از خویشتن بده که هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد.	(۱) الصبرُ مفتاح الفرج												
(۲) در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می توان عزیز بود	(۲) و من يتوكل على الله فهو حسبه.												
(۳) یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود.	(۳) حاسبوا قبل ان تحاسبوا												
(۴) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد.	(۴) شرف المكان بالمكين												
	(۵) كل نفس ذائقة الموت												
۰/۵	<p>۶ با توجه به عبارت زیر، چرا قرآن به آب روان مانند شده است؟ و مَثَلُ قرآن مَثَلُ آب است روان، در آب حیات تن ها بود و در قرآن حیات دل ها بود.</p>												
۰/۵	<p>۷ با توجه به متن زیر مهارت معلم نقاشی در چه چیزی بود و او با چه صفتی توصیف شده است؟ «صاد» معلم ما بود، آدمی افتاده و صاف، سالش به چهل نمی رسید، کارش نگار نقشه قالی بود و در آن دستی نازک داشت، نقش بندی اش دلگشا بود و رنگ را نگارین می ریخت.</p>												
	<p>(ب) قلمرو زبان (۷ نمره)</p>												
۰/۵	<p>۸ معنی هر یک از واژه های داخل پرانتز را بنویسید. الف) ای (سربلند) به طالع مسعود خویشتن ب) دو دست را تا فراز (برآمدگی پشت پای اسب) بالا آورد.</p>												
۰/۵	<p>۹ معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. الف) مردانی چنان غبطه بزرگ زندگانی شد. ب) خرگوش را چابک می بست.</p>												
۱	<p>۱۰ (۱) واژه هایی را که با املاي درست نوشته شده اند انتخاب کنید. الف) در مقابله زشتی آشتی کرد و در مقابله (لعیمی - لئیمی) کریمی کرد. ب) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ (تبع - طبع) پ) هر که در مسلخ گرمابه بود همه بر پای (خاسته - خواسته) بودند. ت) با جامی از فرهنگ / بشریت (رهگزار - رهگذار)</p>												
۱	<p>۱۱ (۲) واژه های نادرست را بیابید و درست آن ها را بنویسید. ما را از راه دریا گسیل کرد چنان که در کرامت و فراق به پارس رسیدیم. / دست معلم از وغب حیوان روان شد و لب را به اشاره صورت داد. / بدان کوش که از هر مهالی از حال و نهاد خویش بنگردی و رنج هیچ کس ضایع مکن. دید یکی بهر خروشنده ای سهمگنی نادره جوشنده ای</p>												
«ادامه سوالات در صفحه سوم»													

۰/۵	تفاوت معنایی فعل «کشت» را در ابیات زیر بنویسید. الف) شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن ب) بیامد بکشت آن گرانمایه را چنان بی زبان مهربان دایه را تا به همسایه نگویید که تو در خانه مایی	۱۲
۰/۵	تفاوت معنایی واژه فضل را در جملات زیر نشان دهید. الف) نباید نالید از فضل و رحمت کردگار. ب) همانا او را تصور شود مرا در فضل مرتبه ای است زیادت	۱۳
۰/۵	معادل امروزی هر یک از واژه های مشخص شده چیست؟ الف) به مجل وزیر شدیم. ب) ما را به نزدیک خویش باز گرفت	۱۴
۰/۵	دو واژه تلفظی بنویسید.	۱۵
۰/۵	نوع دستوری «و» را در هر یک از مثال های زیر مشخص کنید. الف) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود و نمایش نیم رخ زندگان رازی در بر داشت و از سر نیازی بود. ب) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری که حق صحبت مهر و وفا نگهدارد	۱۶
۰/۵	واژه حذف شده و نوع حذف را مشخص کنید. نیکو خو بهتر هزار بار از نیکو رو.	۱۷
۰/۵	در ابیات زیر ضمیرهای پیوسته را بیابید و نقش دستوری آن ها را بنویسید. الف) دوش مرغی به صبح می نالید عقل و صبرم ببرد و طاقت و هوش ب) آن که عمری می دویدم در پی او سو به سو ناگهانش یافتم با دل نشسته روبه رو	۱۸
۰/۲۵	مصراع زیر را براساس ترتیب اجزای جمله مرتب کنید. بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان ها	۱۹
۰/۲۵	کدام یک از گروه های اسمی زیر این ترتیب را دارد؟ هسته (اسم) + وابسته (اسم) + وابسته (اسم) الف) گوشه روشن وجدان تاریخ / ب) یک لنگ کهنه / پ) نماز صبح شهادت ت بوی گل و ریحان ها	۲۰
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	ج
۰/۲۵	تاریخ ادبیات ← الف) یکی از موضوعات مبارزه با تجاوز بیگانگان است. (۰/۲۵) ب) کدام یک از آثار زیر اثری تعلیمی محسوب می شود؟ (۰/۲۵) الف) شاهنامه فردوسی ب) گلستان سعدی پ) ادبیات عرفان در حوزه کدام نوع ادبی جای دارد؟ (۰/۲۵) ت) شاعر سده هفتم هجری که در اشعار خود با بیانی کوبنده از رفتار ظالمانه فرمانروایان مغول انتقاد می کند. الف) سیف فرغانی ب) ناصر خسرو قبادیانی	۲۳
۰/۵	در عبارت زیر ارکان سجع را مشخص کنید. تا مگر او را هلاک کنند و عالم از آثار وجود او پاک کنند.	۲۴
	«ادامه سوالات در صفحه چهارم»	

۱	<p>۲۵ در مثال های زیر مجاز و معنی مجازی هر کدام را مشخص کنید و بنویسید کدام استعاره است و چرا؟ الف) ما را سرِ باغ و بوستان نیست هر جا که تویی تفرّج آن جاست ب) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان نرگسِ جادوی تو بود</p>
۱	<p>۲۶ آرایه حسن تعلیل را در مثال زیر توضیح دهید. هنگام سپیده دم خروس سحری دانی ز چه رو همی کند نوحه گری یعنی که نمودند در آئینه صبح کز عمر شبی گذشت و تو بی خبر</p>
۰/۵	<p>۲۷ در بیت زیر کدام واژه ایهام دارد؟ معانی مختلف آن را بنویسید. چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد</p>
۰/۵	<p>۲۸ الف) ابیات بعدی بیت های داده شده را بنویسید. وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها بی خویشان کردی بوی گل و ریحان ها ب) جای خالی را در ابیات زیر با واژه های درست پر کنید. دل اگر خدا شناسی همه در رخ علی بین به علی شناختم من گر در طلبت رنجی چون عشق حرم باشد سهل است بیابان ها</p>

«پیروز و سربلند باشید»